

Motion till riksdagen

1989/90:Jo848

av Annika Åhnberg (vpk)

Natur- och kulturminnesvård

Samordna arbetet med att bevara natur- och kulturarvet

Hela vårt land är påverkat av människans ansträngningar att försörja sig. Det uråldriga renbeteslandet, de stora myrarna som producerat vinterfoder åt många generationer kor, får och getter. Den mark som landhöjningen skänkt kustbönderna har omedelbart tagits i anspråk som betesmark. Sverige är ett kulturlandskap. Landskapets odlingsminnen och den rika faunan och floran knuten till odlingen är att betrakta som en nationell tillgång av högt värde. Det är därför också en nationell och (och internationell) skyldighet att bevara och vårda detta kultur- och naturarv.

Ansvar för detta arv är odelbart. Det är dock mycket svårt att dra gränslinjer mellan de olika sektorerna. Kulturlandskapet måste betraktas som en enhet om arbetet för att bevara det ska bli framgångsrikt.

Det framhålls ofta att miljö- och kulturkvaliteterna skall tas till vara och att detta arbete skall bedrivas på bred front inom flera olika samhällssektorer. Bevarandearbetet skall inte vara enbart traditionell vård av kulturminnen (även om det är nog så angeläget). Det skall också omfatta det äldre odlingslandskapets vardagsmiljöer som det är av stort värde att bevara.

Med denna syn borde det vara logiskt att samordna lagstiftningen om naturvård och kulturminnen. Flera utredningar har haft möjligheten och också direktiv för det. Alla har ändå avstått. (DsJo 1986:4. DsU 1987:9, SOU 1987:32). Men en samlad bevarandelag skulle kunna bli både mer effektiv och mer lättillgänglig än dagens splittrade lagstiftning.

Den reformerade länsförvaltningen kan göra den regionala samordningen av bevarandearbetet bättre, men också centralt borde förändringar ske.

Floran av olika anslag och stödformer är vildvuxen. Denna splittring försvårar handläggningen och orsakar extra kostnader. Det blir svårt för enskilda att sätta sig in i och få överblick över systemet. På naturvårdens och kulturmiljövårdens områden finns det:

- Naturvårdsverkets vårdanslag, Vård av naturreservat m.m.
- Naturvårdsverkets och lantbruksstyrelsens anslag för NOLA (naturvårdsåtgärder i odlingslandskapet)
- Lantbruksstyrelsens NYLA-anslag (Nya inslag i landskapet)
- Skogsstyrelsens anslag för s.k. § 5:3-bidrag, som nu också kan användas för vård av kulturlandskap

- Riksantikvarieämbetets KOLA-anslag (Vård m.m. av kulturlandskap och fornlämningar)
- Arbetsmarknadsverkets medel för natur och kulturminnesvårdande beredskapsarbeten

Mot. 1989/90
Jo848

Det borde vara möjligt att skapa en bättre organisation. Alla dessa anslag kunde föras samman till två. Ett för vård av lagskyddade objekt och ett för övriga.

Men det krävs då också en mer rationell organisation. Ett enda centralt organ bör ansvara för det praktiska bevarandearbetet. Eventuellt kan också bevarande av genresurser föras hit. Med en koncentrerad planering skulle resurserna räcka längre.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär ett förslag på samordnad bevarandelagstiftning för naturvård och kulturminnesvård,
2. att riksdagen hos regeringen begär förslag om samordning till ett enda organ av den centrala administrativa och rådgivande bevarandeverksamheten för naturvård och kulturminnesvård.

Stockholm den 23 januari 1990

Annika Åhnberg (vpk)